

Recenzii

său de care autoarea ar putea să țină cont pe viitor este „Valoarea ecumenică a Simbolului niceo-constantinopolitan”, în Aurel Jivi, *Studii de istorie bisericească*, Ed. Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2001, p. 62-71.

Dr. Ciprian Iulian Toroczka

Adrian Lemeni, *Adevăr și comuniune*, Editura „Basilica”, București, 2011, 206 p., ISBN 978-606-8141-47-3

La Editura *Basilica* a Patriarhiei Române a apărut, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, lucrarea intitulată „*Adevăr și comuniune*” a domnului Adrian Lemeni, conferențiar de Teologie dogmatică și Teologie fundamentală la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” din București și secretar de stat pentru culte în cadrul Guvernului României.

Volumul de față adună o serie de studii publicate de autor în ultimii doi ani separat, beneficiind însă acum de o viziune unitară: 1. Aspecte ale întâlnirii perspectivei teologice, filosofice și științifice în contextul epistemologic actual; 2. Relația dintre teologie și știință, valorificată în contextul cosmologic actual; 3. Părintele Profesor Dumitru Stăniloae – teolog mărturisitor al tradiției eclesiale în lumea contemporană.

Primul capitol își propune familiarizarea cititorului cu noțiunile de dogmă și tradiție, realizând o prezentare atractivă și concisă a diferitelor sensuri ale dogmei. Totodată, autorul lămurește și motivația demersului cunoașterii, prin analizarea unor aspecte din filosofia lui Platon și din teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul. Lumea este o icoană ce se cere contemplată, nu explicată prin legi științifice, iscodită cu o minte însetată de a cuprinde exclusiv raționalist arderile incandescente ale materiei îndumnezeite. O rațiune care caută să stăpânească creația prin forța unei minți neînduhovnicite provoacă și generează gânduri moarte, închise în limitele propriei neputințe, interpunându-se astfel ca o barieră în fața unei asumări duhovnicești a creației, deschise unei vederi nemijlocite a prezenței lui Dumnezeu în cosmos și în univers.

Capitolul al doilea prezintă modul în care ar putea fi asumată în sens personal învățătura Bisericii despre crearea lumii, dar și cum trebuie să ne raportăm la diferitele teorii cosmologice care sunt vehiculate în mediul cercetării științifice de azi. În partea de final a acestui capitol este reliefată contribuția Părintelui Profesor Dumitru Popescu cu privire la relația dintre teologie și știință.

Capitolul al treilea cuprinde o prezentare sintetică a teologiei Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae cu referire la locul omului în creație, a raportării acestuia la lumea înconjurătoare, precum și la posibilitățile omului de înțelegere a sensurilor ei. Autorul scoate foarte bine în evidență gândirea și abordarea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae cu privire la această intercondiționare dintre virtuți și rațiunile lucrurilor prin intermediul relației dintre Om și Univers.

După cum observă Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în *Cuvântul înainte*, lucrarea de față arată că „motivația teologiei nu este redusă la o curiozitate de tip intelectualist care să genereze o cunoaștere lipsită de cuviință și de impact existențial. Teologia, ca expresie

Recenzii

a experienței duhovnicești și eclesiale, este una prin excelență mărturisitoare.” Volumul domnului Adrian Lemeni, intitulat atât de sugestiv, *Adevăr și comuniune*, propune repere ale unei asemenea teologii ancorate în perspectiva eclesială, care nu se teme de dialog dacă acesta are ca sens și scop Adevărul și comuniunea, mărturisite și trăite ca pregustare a vieții veșnice.” Meditația, reflecția și contemplația lumii, a spiritualității și a frumuseții ei, dată de viziunea liturgică asupra cosmosului, conduce la o adevărată doxologie a întregii creații față de Creatorul ei. Pentru a reda viziunea liturgică asupra lumii este nevoie să ne împropriem limbajul specific doxologiei, mai adecvat pentru a exprima tainele contemplate în creația lui Dumnezeu.

Drd. Stelian Gomboș

Stelian Gomboș, *Dumnezeiasca Euharistie, călăuză către Împărăția cea Veșnică*, Editura „Agnos”, Sibiu, 2010, 375 p., ISBN 978-973-1801-67-4

Volumul teologului Stelian Gomboș, tipărit cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, se deschide cu un text care prezintă Dimensiunea euharistică a creației în raport cu problemele ecologiei și cu misiunea Bisericii. Autorul subliniază faptul că Logosul divin, Mântuitorul Iisus Hristos, s-a întrupat pentru a-l restaura pe om în ființa Sa, dar și pentru a-l repune în acea relație dintru început cu natura care-l înconjoară. Lumea este darul sau expresia iubirii Lui Dumnezeu pentru om. Lumea creată este calea iubirii prin care Dumnezeu se oferă omului, dar prin care și omul are posibilitatea să se dăruiască lui Dumnezeu. Biserica păstrează acest adevăr în mod deosebit în Sfânta Liturghie. În viziunea autorului, considerarea Euharistică a lumii este soluția pe care Sfinții Părinți și Biserica o oferă pentru rezolvarea crizei ecologice de astăzi. În actul Euharistic, omul percepe lumea ca dar al său adus lui Dumnezeu: ”Ale Tale dintru ale Tale Ție Îți aducem de toate și pentru toate!”. Astfel, autorul arată că printr-o prescură adusă la altar în vederea săvârșirii Euharistiei omul poate să se ofere lui Dumnezeu el însuși, în întregime, după cum într-o firimitură din Sfânta Împărtășanie Dumnezeu se oferă pe Sine omului în întregime. Autorul prezintă tot în acest capitol poziția Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, conform căreia cosmosul se lasă cunoscut de om, iar omul se simte mânat de o sete ontologică în a cunoaște cosmosul, iar prin cosmos vrea să cunoască pe cel care l-a creat, adică pe Dumnezeu. În starea primordială, omul a fost rânduit a fi preot al creației, dar prin cădere omul a pierdut această demnitate fiind redobândită odată cu răscumpărarea lui în Iisus Hristos. Autorul conchide în finalul studiului, că Euharistia actualizează într-un dinamism marile potențialități umane care semnifică și simbolizează ceea ce trebuie să devină lumea, adică o dăruire și un imn de laudă adus neîncetat Creatorului.

Într-un alt studiu, Stelian Gomboș prezintă temeuri scripturistice și dogmatice în legătură cu prezența Domnului în cadrul Sfintei Liturghii. Sunt prezentate jertfele sacre ale Vechiului Testament ca anticipare și preînchipuire a Jertfei Euharistice, arătând că sacrificiul creștin s-a împlinit o singură dată pe Golgota prin Jertfa Fiului lui Dumnezeu. Tot în acest studiu autorul prezintă importanța slujirii arhierestice a Mântuitorului Iisus Hristos, legătura dintre Învierea Domnului și prezența Sa permanentă în Euharistie, valoarea și importanța Sfintei Euharistii ca Taină etc. Un subcapitol important este cel consacrat